

CO-efficiënt, communicatie-onderzoek

Evaluatie workshop tegen overvallen, Meld Misdaad Anoniem

Rapport,
in opdracht van Stichting M.

april 2013

drs. Maudie Kunst & drs. Nieske Witlox

Herenmarkt 12 * 1013 ED Amsterdam * Telefoon 020 – 4202050 * Email welkom@co-efficient.nl

Inleiding

Introductie

Bedankt voor het in CO-efficiënt gestelde vertrouwen voor de evaluatie van de workshops tegen overvallen/Meld Misdaad Anoniem. In dit document worden de resultaten hiervan gepresenteerd.

In dit rapport vindt u achtereenvolgens:

- Achtergrond, doel & opzet van het onderzoek
- Conclusies
- Aanbevelingen voor de toekomstige inzet van de workshop

In de bijlagen zijn opgenomen de vragenlijst en een overzicht van alle antwoorden op de open vragen.

Maudie Kunst & Nieske Witlox
CO-efficiënt, april 2013

Achtergrond, doel en opzet van het onderzoek

Achtergrond

Eén van de thema's waar Stichting M. campagne op voert is overvallen. Deze campagne richt zich vooral op jongeren in de leeftijd 16-20 jaar (met name meisjes), omdat 60% van de overvallen wordt gepleegd door jonge daders (18-22 jaar). Stichting M. wil jongeren weerbaar, wegwijs en vertrouwd maken met (anoniem) melden van daders. Hiertoe is onder andere een workshop ontwikkeld. In een interactief programma van 1 lesuur vertellen een slachtoffer en een ex-crimineel hun verhaal. Een workshopleider van M. begeleidt een groepsgesprek met de klas over het stoppen en voorkomen van overvallen. Bijvoorbeeld door het (anoniem) melden van daderinformatie.

De informele reacties die Stichting M. krijgt van leraren en leerlingen op de workshop zijn positief. Omdat de workshop in de toekomst mogelijk op grotere schaal en ingebed in een breder lespakket zal worden aangeboden aan scholen, is er echter behoefte aan een gestructureerde evaluatie van de workshop. CO-efficiënt is gevraagd om een evaluatie uit te voeren van de workshop.

Doel

Het onderzoek moet inzicht bieden in hoe de workshop wordt beoordeeld en gewaardeerd door leerlingen. In het bijzonder moet de evaluatie inzicht geven in de toegevoegde waarde van het verhaal van Jonathan, de ex-crimineel. De resultaten van het onderzoek dienen als input voor de beslissing of en hoe de workshop als onderdeel van een groter geheel kan worden ingezet en welke aanpassingen er dan eventueel nodig zijn. Meer concreet komen in het onderzoek de volgende vragen aan de orde:

- Hoe wordt de workshop in zijn totaliteit beoordeeld door de leerlingen?
- Wat voegt het verhaal van het slachtoffer (Melanie) toe aan de workshop?
- Wat voegt het verhaal van de dader (Jonathan) toe aan de workshop?
- Is de meldingsbereidheid door de workshop toegenomen, afgenomen of gelijk gebleven?

Opzet

De evaluatie is uitgevoerd bij 6 workshops op het Bindelmeer College in Amsterdam ZO, die plaatsvonden op maandag 15 april, woensdag 17 april en donderdag 18 april 2013. De workshops werden gevolgd door in totaal 81 leerlingen. Zij vulden na afloop van de workshop allemaal een korte vragenlijst in (4 gesloten vragen en 4 open vragen). De 2 workshops op donderdag 18 april werden bijgewoond door Maudie Kunst, om een indruk te krijgen van de sfeer in de klas en de manier waarop leerlingen reageerden tijdens de workshop. Met deze twee groepen werd na de workshop nog even kort doorgepraat over wat zij ervan vonden.

Conclusies

De workshop wordt zeer goed beoordeeld

8,7

De waardering voor de workshop is hoog. Gemiddeld geven de leerlingen een 8,7 voor de workshop.

Bijna een derde van de leerlingen (32%) geeft zelfs een 10.
Slechts één leerling beoordeelt de workshop als onvoldoende (5).

Bijna alle leerlingen (79 van de 81) geven aan dat zij iets geleerd hebben van de workshop.

Iets minder, maar nog altijd 66 leerlingen (81%), geven aan dat de workshop hen aan het denken heeft gezet.

Al met al indrukwekkende cijfers. Dat de workshop indrukt maakt, is ook te zien tijdens de les. De leerlingen luisteren ademloos naar de verhalen van Melanie en Jonathan en zijn opvallend rustig. De open vragen in de vragenlijst worden ook goed en uitgebreid ingevuld.

In de toelichting op hun waardering voor de workshop geven de leerlingen aan dat zowel de inhoud als de presentatie hen aanspreekt.

- Er wordt goede, gedetailleerde informatie gegeven over hoe het is om slachtoffer te zijn, wat criminaliteit met je leven kan doen en hoe Meld Misdaad Anoniem werkt. De inhoud wordt (zeer) leerzaam en interessant gevonden.
- Melanie en Jonathan vertellen hun verhaal op een aansprekende, boeiende manier. De verhalen zijn spannend en zielig, maar ook heel duidelijk verteld. Sommige leerlingen geven expliciet aan dat ze geraakt zijn door deze verhalen.

Het verhaal van Melanie

Het verhaal van Melanie wordt vooral **erg** en **zielig** gevonden. Haar verhaal maakt heel goed duidelijk hoe het is om slachtoffer te zijn van een ernstig misdrijf en de **impact** die dit -ook jaren later- heeft op je leven. Sommige leerlingen merken op het erg **dapper** te vinden van Melanie dat ze hier zo open en eerlijk over vertelt.

Leerlingen leren van dit verhaal vooral dat als je iets weet, dat je dat dan moet melden. En dat dit anoniem kan bij M. Enkele leerlingen trekken uit Melanie's verhaal vooral de les dat zij zich niet op het criminele pad moeten begeven.

"Ik vond het erg van wat er met haar is gebeurd en hoe haar leven daarna was."

"Dat vond ik heel zielig. Met je eigen ogen zien hoe je vader doodgaat, dat is iets wat je nooit zal vergeten."

"Ik vind het erg wat ze heeft meegemaakt en dat niemand de dader heeft verraden."

"Vond het triest. Moet er niet aan kunnen denken als ik zo mijn vader zou verliezen. Zwijgen is gewoon fout."

Het verhaal van Jonathan

Het verhaal van Jonathan maakt ook indruk, op verschillende manieren. In eerste instantie lijken de leerlingen vooral erg onder de indruk van het feit dat er iemand voor de klas staat die een serieus crimineel verleden heeft. Het moment dat in de introductiefilm over Jonathan wordt verteld dat hij in de gevangenis heeft gezeten en hieruit is ontsnapt roept direct reactie op, vooral bij de jongens in de klas (“Echt?! Jij?!”). Uiteindelijk wordt echter wel goed duidelijk dat het criminele pad niet het juiste is. Een behoorlijk aantal leerlingen merkt op het goed te vinden dat Jonathan veranderd is.

Jonathans verhaal benadrukt vooral dat **crimineel gedrag niet stoer of cool is** en je kans op een normaal leven later serieus verkleint. En dat de **groepsdruk** die bij criminaliteit vaak een rol speelt **niet okay** is en dat je die kunt weerstaan. Dat je zelf je keuzes moet maken en moet nadenken bij wat je doet. Dat ‘vrienden’ die je meetrokken in de criminaliteit **geen echte vrienden** zijn. Hiermee draagt zijn verhaal vooral indirect bij aan de boodschap van M.: criminaliteit wordt hiermee gedenormaliseerd en de sociale druk om ‘vrienden’ niet te verlinken wordt verzwakt.

In één van de bijgewoonde workshops werd nadrukkelijk gesproken over het feit dat Jonathan zijn ‘snitcher’ uiteindelijk dankbaar is. Doordat hij werd opgepakt, is zijn leven uiteindelijk ten goede veranderd. Als dat element goed wordt uitgelicht, draagt het verhaal van Jonathan ook *direct* bij aan de boodschap van Meld Misdaad Anoniem: je **helpt** uiteindelijk ook **de dader** met een melding.

“Al die dingen van het meedoen met andere jongens en meisjes, dan ben jij de pineut. En je kan er later veel gevolgen van hebben en geen goede gevolgen.”

“Dat als je wordt verlinkt ook in je voordeel kan zijn en een slecht persoon kan veranderen.”

“Ik heb geleerd dat echte vrienden ook slecht kunnen zijn.”

“Wat hij zei klopte wel, want hij gaf eerlijk toe waarom hij meedeed met zijn vrienden. Ik heb geleerd dat je niet alles moet doen wat je vrienden willen.”

De eigen rol

Over hun eigen rol zijn de leerlingen wat diffuser in hun reacties.

- Het meest genoemde antwoord is dat je moet bellen als je iets ziet of weet, dat je daarvoor niet bang hoeft te zijn, omdat het anoniem kan en dat je er anderen mee helpt.
- Een behoorlijk aantal leerlingen zegt over de eigen rol dat ze hebben geleerd dat ze zich niet (meer) met criminaliteit moeten inlaten.
- Sommigen hebben vooral geleerd dat je niet moet meelopen met anderen, maar dat je zelf je keuzes moet maken.
- Een behoorlijk aantal leerlingen zegt niets te hebben geleerd over de eigen rol. Sommigen merken hierbij expliciet op niets te maken te hebben met criminaliteit.

Groot effect op de meldingsbereidheid

Bij 73% van de leerlingen is de meldingsbereidheid toegenomen door de workshop. 16% zegt dat de mening over melden niet is veranderd. 7 leerlingen (9%) geven aan nu *minder* bereid te zijn om te melden. 2 leerlingen hebben deze vraag niet ingevuld.

“Dat ik altijd nee tegen de misdaad kan zeggen.”

“Gewoon: weten wie je vrienden zijn. Je hoeft niet in een groep erbij te horen. En ja, als je anoniem belt kan het misschien iemand als Melanie opluchten.”

“Dat ik moet durven om een tip te geven als er wat gebeurt, om anderen te helpen.”

“Gewoon je ding doen op school en van de straten afblijven.”

Aanbevelingen

Aanbevelingen

- Al met al is de workshop behoorlijk effectief en lijkt het zeker zinvol om deze aanpak te continueren. De echte verhalen, uit het hoofd verteld door ervaringsdeskundigen, raken de leerlingen.
- De informatie over M. aan het einde van de workshop komt misschien nog niet optimaal uit de verf en zou een prominentere plek kunnen krijgen. De indruk bestaat dat de praktische informatie over hoe M. werkt niet bij alle leerlingen even goed aankomt. Hierbij speelt mee dat de informatie minder ‘levend’ is dan de echte verhalen van Melanie en Jonathan.
 - Het kan helpen om de informatie ook puntsgewijs op een sheet te zetten (in plaats van de poster die nu in beeld wordt gezet).
 - Het rollenspel aan het einde maakt veel duidelijk, maar dan is de aandacht vaak al wat verslapt en de tijdsdruk hoog.
 - Mogelijk kan het rollenspel wat naar voren worden gehaald.
 - In één van de workshops werd geopperd dat het spannender was geweest als Melanie of Jonathan echt met M. zou hebben gebeld. Misschien is het een idee om de impact van het rollenspel te vergroten door het te brengen in de vorm van een ‘levensecht’ filmpje van een gesprek met M.
- De invalshoek van een voormalig dader is een onmisbare schakel in het verhaal en het verdient aanbeveling dit te handhaven. Dit verhaal denormaliseert criminaliteit en verzwakt de sociale druk die jongeren ervan weerhoudt om te ‘snitchen’. Wel is het belangrijk dat in het uit het hoofd vertelde verhaal van Jonathan de essentiële elementen van de boodschap steeds duidelijk naar voren komen:
 - De vrienden uit het criminele verleden zijn geen echte vrienden. Toen Jonathan vast zat hoorde hij niks meer van ze.
 - Jonathan is zijn snitcher uiteindelijk dankbaar. Als die er niet was geweest, was hij misschien niet veranderd.
 - Als je eenmaal een strafblad hebt, is het heel lastig om nog wat te maken van je leven.

Bijlagen

VRAGENLIJST M. WORKSHOP TEGEN OVERVALLEN

1. Welk rapportcijfer geef je de workshop?

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Toelichting:

.....

2. Heb je iets van de workshop geleerd?

Ja Nee

3. Heeft de workshop je aan het denken gezet?

Ja Nee

4. Wat vond je van het verhaal van Jonathan? Wat heb je van zijn verhaal geleerd?

.....

5. Wat vond je van het verhaal van Melanie? Wat heb je van haar verhaal geleerd?

.....

6. Wat heeft de workshop je geleerd over je eigen rol?

.....

7. Als jij iets zou weten over een dader van een misdrijf, zou je dat dan na deze workshop eerder of juist minder snel melden (bijvoorbeeld bij Meld Misdaad Anoniem)?

- Ik zou het nu eerder melden
- Ik zou het nu minder snel melden
- Mijn mening over het melden van informatie over een dader is niet veranderd

8. Als je nog iets kwijt wilt over de workshop, kun je dat hier opschrijven.

.....

Toelichtingen op het rapportcijfer

Een spannend verhaal.	Omdat dit me wel heeft gemotiveerd.
Gewoon.	Omdat er duidelijk gesproken werd en er goede details gegeven zijn.
Goed gedaan.	Omdat het duidelijk was.
Goed voor leerlingen.	Omdat het duidelijk was. Niet hakkelend en wisten wat ze moesten zeggen en door hun ben ik van mening veranderd.
Goed.	Omdat het goed is uitgebreid en de documentaire moet langer.
Heel goed duidelijk gemaakt wat ik moet doen en niet en dat ik goed kan leven.	Omdat het handig is en interessant.
Het heeft een goede bedoeling.	Omdat ik goeie info heb gekregen.
Het is goed verteld en uitgelegd.	Omdat ik het heel interessant vond van hoe je anderen kan helpen.
Het was gewoon leuk en de verhalen waren spannend.	Omdat ik nog niet zeker weet of ze niks opschrijven.
Het was goed opgedragen. Heel geloofwaardig.	Omdat ik zie dat ze echt heel veel moeite doen misdaden op te lossen.
Het was heel goed verteld.	Omdat je veel leert.
Het was niet saai.	Omdat ze goeie informatie geven.
Het was spannend en interessant.	Omdat ze hebben goed hun verhaal verteld en ik vond het echt erg.
Ik vind het goed. Kan je niet twijfelen.	Omdat ze heel goed hebben gedaan.
Ik vind het leerzaam.	Omdat ze me veel hebben uitgelegd over misdaad M.
ik vond het erg en zielig (de verhalen)	Omdat ze mij echt hebben geraakt met hun verhalen en waarom we moeten bellen.
Ik vond het leerzaam.	Omdat ze naar je luisteren en je advies geven.
Ik vond het zielig en interessant.	Want leuk, maar er werd te veel gepraat.
Informatief/interessant.	Wat is toelichting?
Leerzaam.	Ze gaven de beste informatie.
Omdat alles leerzaam was.	Ze gaven veel info en ze waren eerlijk.
Omdat dit een workshop was die mij van gedachten heeft veranderd.	Ze geven goeie informatie en leerzaam.

Wat vond je van het verhaal van Jonathan? Wat heb je van zijn verhaal geleerd? (I)

Beetje eng dat ik met een oud crimineel te maken had en ik heb veel geleerd	Dat je niet domme dingen moet doen.
Best wel spannend was zijn leven.	Dat je niet in aanmerking moet komen met misdaad.
Dat al die dingen van het meedoen met andere jongens/meisjes dan ben jij de pineut. En kan er later veel gevolgen van hebben en geen goede gevolgen.	Dat je niet in aanmerking moet.
Dat als je een strafblad hebt dat je nergens werk kan vinden en dat het moeilijk wordt om een normaal leven te leiden.	Dat je niet met de verkeerde mensen moet omgaan.
Dat als je iets fout doet kan je het ook verbeteren.	Dat je nooit bij een bende moet meedoen.
Dat als je wordt verlinkt ook in je voordeel kan zijn en een slecht persoon kan veranderen.	Dat je nooit de criminaliteit in moet gaan.
Dat criminelen ook kunnen veranderen.	Dat je vrienden geen vrienden zijn.
Dat hij eerst crimineel was. Nu is hij veranderd.	Dat je wel van een zware crimineel een normale burger kan worden.
Dat hosselen niks is. Dat je niet mee moet lopen.	Dat meelopen geen optie is.
Dat ik niet naar de gevangenis wil.	Dat misdaad niet loont.
Dat je alles in eigen hand hebt.	Erg, want hij heeft mensen pijn gedaan. Maar het heeft zijn leven ook veranderd.
Dat je altijd moet kiezen wat jij leuk vindt en niet wat anderen van je vinden.	Ga nooit in de criminaliteit en ga nooit in een bende.
Dat je anoniem moet bellen.	Goed verhaal.
Dat je eerst moet nadenken voordat je wat doet.	Goed, het doet me aan veel dingen denken.
Dat je geen domme dingen moet doen.	Goed, omdat hij vanuit gevangenis is gaan werken aan betere toekomst.
Dat je goed op moet letten wie je vrienden zijn, want de meeste gaan niet goed met je om.	Grijpend, pakkend, triest, spannend.
Dat je iets van je leven moet maken en niet met verkeerde vrienden omgaan.	Heel cool en inspirerend.
Dat je je leven altijd kan veranderen en je moet weten wie je vrienden zijn.	Heel erg want hij werd meegesleurd naar de groep gangsters.
Dat je je vrienden ook kan stimuleren als ze iets verkeerd gaan doen. Zo van 'doe het niet, want je zou het ook niet leuk vinden als je ouders worden beroofd'.	Hele interessant en ook zielig.
Dat je met stoer doen niets bereikt.	Hij was een beetje zijn eigen fout, maar...
Dat je moet nadenken voor je iets doet.	Hoe je van een crimineel een normaal mens kan worden.
Dat je moet weten wie je vrienden zijn.	Ik denk dat ik nooit zoiets ga doen.

Wat vond je van het verhaal van Jonathan? Wat heb je van zijn verhaal geleerd? (II)

Ik heb geleerd dat als je wat fout doet beroofd je nog niet een crimineel genoemd mag worden en dat iedereen een tweede kans verdient en dat je van crimineel naar normaal mens kan.	Leerzaam.
Ik vond het best wel erg, want hij wou stoer doen voor zijn vrienden. Ik heb van zijn verhaal geleerd.	Leerzaam. Dat je jezelf moet veranderen als je iets slechts hebt gedaan.
ik vond het eerst zielig wat hij deed en erg en dat er toch goede vrienden kunnen zijn die je helpen beter het leven in te komen.	Loop niet mee met anderen.
Ik vond het erg dat hij dat alles heeft meegemaakt.	Niet beginnen met criminaliteit.
Ik vond het goed. Heb geleerd dat je niet met criminaliteit moet meedoen.	Niks.
Ik vond het heel goed dat hij heeft veranderd, dat hij van zijn fout iets heeft geleerd en dat iets in het leven is geworden.	Niks.
Ik vond het heel goed want hij heeft zijn leven veranderd, heeft mensen beroofd en nu helpt hij andere mensen.	Om de kant te bekijken van het criminele kant.
Ik vond het heel goed wat hij heeft gedaan en heel leerzaam.	Sommige vrienden kunnen geen vrienden zijn.
Ik vond het heftig en ik heb nu ook nagedacht over mezelf.	Spannend en leuk.
Ik vond het knap dat ie gewoon alles vertelde en zijn leven veranderde. Heb geleerd dat ik niet in een groep hoef bij te horen.	Spannend. Dat we niet met rare mensen om moeten gaan en geen gekke dingen doen.
Ik vond het wel jammer dat hij zo jong zijn leven heeft verpest met brutaliteit. Maar hij heeft geluk gehad met die 2e kans. Heb geleerd dat echte vrienden ook slecht kunnen zijn.	Veel dingen.
ik vond zijn verhaal eerst zielig. Later vond ik het goed gaan. Niks van geleerd.	Vind het goed dat hij van de criminaliteit afstand heeft genomen.
In het begin wel vreselijk wat hij deed, maar wel goed dat hij veranderd is en nu wat aan zijn verhaal doet: kinderen inlichten.	Vond het interessant en leerzaam.
Inspirerend, maar ben niet zo met criminaliteit bezig.	Wat het gevaar is van omgang met verkeerde mensen.
Interessant want hij vertelt over zijn criminele leven en hoe hij is veranderd.	Wat hij zei klopte wel, want hij gaf eerlijk toe waarom hij meedeed met zijn vrienden. Ik heb geleerd dat je niet alles moet doen wat je vrienden willen.
Ja het was heel erg leerzaam.	Wat voor problemen hij heeft meegemaakt.
Ja wel erg enzo respect voor hem dat ie nu goed leeft.	Wel een beetje erg want hij is een soort van gebruikt.
Je moet niks gek doen in je leven.	Wie je echte vrienden zijn.

Wat vond je van het verhaal van Melanie? Wat heb je van haar verhaal geleerd? (I)

Alles wat er te leren valt.	Goed dat je dat durft te vertellen.
Beetje zielig, maar toch leerzaam.	Goed, je kan helpen maar je kan ook gefrustreerd raken.
Best wel erg en ook zielig.	Goed. Nooit een overval plegen!
Best wel zielig voor haar vader en broertje.	Grijpend, pakkend, triest, spannend.
Bijzonder en zielig.	Haar verhaal vond ik zielig. Niks van geleerd.
Dat als je getuige bent het slachtoffer	Heb geleerd dat je altijd andere mensen moet helpen.
Dat het erg is.	Heel dapper dat zij nog heeft geprobeerd de politie te bellen.
Dat het moeilijk is als je aan een broertje/zusje moet zeggen dat je vader/moeder dood is.	Heel droevig, maar vind het knap dat ze erover kunnen praten.
Dat ik niet wil dat het gebeurt met onze vader.	Heel erg zielig en ja, gecondoleerd met die vader. Heb geleerd als ik iets zie dat niet goed is zal ik gewoon aangeven.
Dat je als je anoniem belt je veilig bent voor de dader.	Heel erg zielig wat ze heeft meegemaakt.
Dat je altijd dingen kan vertellen aan Meld M.	Heel erg zielig. Is niet leuk voor haar maar wel dapper van haar
Dat je een trauma kan oplopen.	Heel triest van wat er is gebeurd met haar vader.
Dat je moet bellen	heel zielig. Best wel wreed voor dr.
Dat je moet snitchen om elkaar te helpen.	Heel zielig. Dat als er iets gebeurt en ik zie iets dan kan ik bellen.
dat mensen een trauma op kunnen lopen.	Heel zielig. Wat je moet doen als iemand een schotwond heeft.
Dat vond ik heel zielig. Met je eigen ogen zien hoe je vader dood gaat, dat is iets wat je nooit zal vergeten	Het raakte me, het gevoel wat je kan krijgen.
Dat ze veel meegemaakt heeft en toch durfde te bellen naar Meld M. en vind het wel zielig en moedig dat ze haar verhaal durfde te vertellen.	Het was emotioneel en hoe het kan gaan in het leven.
Een zielig verhaaltje.	Hoe je leven in 1 klap kan veranderen.
Erg dat 1 melding veel kan veranderen.	Ik ben ook paar keer beroofd.
Erg.	Ik vind het erg wat ze heeft meegemaakt en dat niemand de dader heeft verraden.
Geschrokken, maar dan kan vaak gebeuren.	ik vind het zielig dat ze door zo'n situatie haar vader kwijt heeft geraakt
Goed	Ik vond dat de daders gewoon eerlijk hadden moeten zijn.

Wat vond je van het verhaal van Melanie? Wat heb je van haar verhaal geleerd? (II)

Ik vond het een erg verhaal want het kan veel mensen overkomen en hun leven dan verandert en dan nog erger maakt.	Om te kant te bekijken van de verdrietige, meelevende verhaal.
Ik vond het erg van haar vader.	Ook erg dat haar vader is doodgeschoten.
Ik vond het erg van wat er met haar is gebeurd en hoe haar leven daarna was.	Ook goed, maar jammer dat ze de daders niet hebben gevonden.
Ik vond het heel goed. Ik zit er echt heel zielig, wil gewoon huilen en was wel heel zielig. Is gewoon niet normaal meer. Ik wens Melanie veel sterkte en Melanie's verhaal heeft geleerd te zeggen wat er is.	Toen was ik er nog niet.
Ik vond het heel zielig want Melanie en haar familie heeft er niets mee te maken.	Veel dingen.
Ik vond het verhaal echt zielig. Het heeft me diep van binnen geraakt. Dat als mensen vragen ga op de grond liggen, dan ga ik gelijk op de grond.	Vond het heel zielig voor haar vader en heel erg dat de daders niet zijn opgepakt en ik hoop dat d'r leven ooit gaat veranderen.
Ik vond het zielig dat haar vader dood is geschoten.	vond het zielig en erg dat ze niet uit huis durfde.
Ik vond het zielig voor Melanie hoe ze zich voelde op dat moment.	Vond het zielig.
Ik vond het zielig.	Vond 't triest. Zou er niet aan kunnen nadenken als ik zo mijn vader zou verliezen. Zwijgen is gewoon fout.
Ik was er toen maar een deel maar ik vond het erg van haar vader.	Vond verhaal interessant. Wel erg dat ze nog angst heeft.
Ja het is durven en dat heeft ze gedaan.	Wreed en ook zielig.
Ja het was best wel zielig.	Zielig en ook dapper dat ze het zei.
Ja je kan bellen naar het nummer.	Zielig je moet je niet eenzaam voelen.
Ja ook erg dat ze d'r pa heeft vermoord.	Zielig omdat d'r vader is vermoord en ik vind ook dat die mensen zich moeten verontschuldigen.
Leerzaam. Blijf rustig en bel de politie zo snel mogelijk.	Zielig wat ze allemaal heeft mee gemaakt.
Niet beginnen met moord.	Zielig.
Niks.	Zielig.
Niks.	Zielig. Nooit bang zijn om te melden.

Wat heeft de workshop je geleerd over je eigen rol? (I)

Als er wat gebeurt ben je niet verplicht om diegene aan te geven (snitch).	Dat je alles zelf kunt veranderen.
Als je de persoon kent bel anoniem want het is niet fijn als het jou overkomt.	Dat je altijd een rol moet spelen. Niet stil zijn en niks doen.
Altijd moet bellen.	Dat je altijd kan stoppen als je iets ergs doet.
Anonieme tip.	Dat je anderen kan helpen.
Bellen.	Dat je anderen kan helpen.
Bellen.	Dat je beter op straat moet opletten.
Dat als iets gebeurt wees niet bang en doe geen domme dingen in het leven. Ga naar school en heb respect voor je ma en pa en voor je juf of meester.	Dat je eerst 2x moet nadenken en toch bellen.
Dat als ik iets verdachts zie bel ik gelijk naar Meld Misdaad Anoniem.	Dat je goed op moet letten.
Dat als je iemand kent op Meld M. gewoon bellen via Meld M.	Dat je iemand anoniem kan aangeven.
Dat als je iets gezien hebt dat je gewoon moet praten.	Dat je moet bellen als je een misdaad ziet.
Dat als je iets weet kan je het zeggen met dat nummer.	Dat je niet bang moet zijn om anoniem te bellen.
Dat het belangrijk is dat ik bel.	Dat wanneer er iemand beroofd wordt of geschoten wordt dat je naar MMA kan bellen.
Dat ik altijd nee tegen de misdaad kan zeggen.	Dat zoiets mij ook zou kunnen overkomen.
Dat ik door met me leven moet gaan.	Denk goed na wat je doet.
Dat ik er van heb geleerd dat ik niet in aanraking moet komen met dit.	Gewoon je ding doen op school en van de straten afblijven.
Dat ik gewoon kan bellen als ik zie.	Gewoon veel niet meedoen.
Dat ik gewoon kan zeggen wanneer er wat fout gaat en dat het anoniem blijft en dat bijna niemand het weet en dat je niet bang hoeft te zijn. Je blijft anoniem.	Gewoon weten wie je vrienden zijn, je hoeft niet in een groep bij te horen. En ja, als je anoniem belt kan het misschien iemand zoals Melanie opluchten.
Dat ik het niet moet veranderen.	Heb eerlijk gezegd niets te maken met politie of iets dergelijks.
Dat ik iets ga melden als er iets gebeurt en ik heb iets gezien.	Heel veel.
Dat ik iets goeds kan doen met mijn leven.	Heel veel.
Dat ik moet bellen als ik iets zie.	Heel veel... Nooit zomaar mensen aanraken of bedreigen.
Dat ik moet durven om een tip te geven als er wat gebeurt om anderen te helpen.	Het heeft me gewoon geraakt.

Wat heeft de workshop je geleerd over je eigen rol? (II)

Hoe je een melding pleegt, wat je kan doen, enz	Niks.
Ik heb geen rol.	Niks.
IK heb geen rol.	Niks.
Ik heb niks geleerd.	Niks.
Ik heb niks geleerd. Is nog steeds hetzelfde.	Niks.
Ik was er niet.	Niks.
Ik zou gelijk bellen en ik kijk ook elke dinsdag Opsporing Verzocht en ze zeggen ook Meld Misdaad Anoniem.	Nooit bang zijn om te bellen.
Ja je kan een belangrijke rol spelen.	Om niet met criminaliteit bezig te zijn.
Nee.	Omdat sommige vrienden niet zo aardig zijn.
Nee want ik ben niet zo. Ik steel niet.	Veeeeeeeeeeel!!!!!!!!!!!!
Niet echt heel erg veel.	Veel denk ik.
Niet veel want ik doe geen slechte dingen of wat, beland niet in de criminaliteit.	Wat je moet doen als je ziet dat een man een jongen/meisje berooft.
Niet veel, want ik zou sowieso bellen.	Wat voor problemen je kan krijgen.
Niet veel.	Wees jezelf, verander niet voor anderen.
Niets.	Wie je echte vrienden zijn. Je hoeft niet bij te horen.
Niks.	